

Udskriftsdato: 14. december 2025

2021/1 BSF 179 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om at udskrive en vejledende folkeafstemning om legalisering af cannabis

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 1. marts 2022 af Torsten Gejl (ALT), Sikandar Siddique (FG) og Susanne Zimmer (FG)

Forslag til folketingsbeslutning

om at udskrive en vejledende folkeafstemning om legalisering af cannabis

Folketinget pålægger regeringen at udskrive vejledende folkeafstemning om legalisering af cannabis til afholdelse i forbindelse med næste Folketingsvalg.

Bemærkninger til forslaget

Gennem mange år er forbruget og misbruget af cannabis i Danmark steget, trods skærpede straffe og en øget politiindsats.

Cannabis bliver solgt af kriminelle netværk og rockere til børn, unge og voksne overalt i Danmark, fra de største byer til de mindste flækker, på virksomheder, uddannelsesinstitutioner, på skoler, i foreninger og på gader og stræder. Det sker uden deklarering og uden kontrol med fyldstoffer eller afhængighedsskabende tilsætningsstoffer. Men er det sådan, danskerne mener, det skal være?

I meningsmåling efter meningsmåling peger danskerne på, at de gerne vil forsøge noget andet. Gang på gang beder overborgmesteren i København om at få lov til at lave forsøg med legalisering af cannabis. Og i en lang række lande rundt omkring i verden bliver cannabis legaliseret eller afkriminaliseret.

Men Folketinget virker urokeligt fastlåst på et forbud mod cannabis, uanset at det forekommer relativt virkningsløst og utrolig ressourcekrævende.

Derfor mener forslagsstillerne af dette beslutningsforslag, at Folketinget skal vise mod til at tage et reality-tjek hos befolkningen for at se, om vi i denne sag har bevæget os for langt væk fra danskernes generelle holdning til cannabis.

Danskerne bør have muligheden for at tilkendegive, om de vil fortsætte forbuddet mod cannabis eller forsøge legalisering af cannabis, ikke mindst fordi vi over skatten betaler milliarder i udgifter til politi- og retsindsatser mod cannabis, samtidig med at salg og misbrug af cannabis bare vokser.

Cannabis har været brugt i årtusinder som nydelses-, nytte- og lægeplante. Planten kom til den vestlige verden omkring det 16. århundrede og blev primært anvendt som nytteplante. Cannabis blev først udbredt som rusmiddel i USA fra 1930'erne og i Europa fra 1960'erne.

I Danmark er cannabis et ulovligt rusmiddel. Det er underlagt loven om euforiserende stoffer, der siger, at det er ulovligt at sælge, købe, dyrke og besidde cannabis.

Alligevel er brugen af cannabis meget udbredt herhjemme, hvor ca. halvdelen af befolkningen har prøvet at indtage cannabis.

Ifølge Sundhedsstyrelsen har cirka 2 pct. af de 15-64-årige danskere brugt cannabis inden for den seneste måned.

Og Ifølge Sundhedsstyrelsens rapport »Narkotikasituationen i Danmark 2017« har 48 pct. af unge og voksne i alderen 16 til 44 år prøvet cannabis. 11 pct. af dem har brugt cannabis inden for det seneste år, og 4,6 pct. har brugt cannabis den seneste måned. Knap 20 pct. af dem har gjort det inden for det seneste år.

7,8 pct. af de unge mellem 16 og 24 år har røget cannabis inden for den seneste måned. Af dem har 30 pct. røget cannabis mindst 10 gange inden for den seneste måned. 58 pct. har indtaget cannabis 1-3 gange, mens 12 pct. har prøvet det 4-9 gange.

Det betyder, at cannabis er et rusmiddel, som rigtig mange danskere bruger i både medicinsk og rekreativ sammenhæng, og et middel, som rigtig mange danskere har en holdning til. Men det er også et rusmiddel, som fører til misbrug for nogen, ikke mindst unge mennesker.

Ifølge undersøgelse fra Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet er der omkring 50.000 danskere, der har et misbrug af cannabis. Ca. 17.000 unge i Danmark under 25 år har et cannabismisbrug.

Misbrug af cannabis kan, som alt andet misbrug, ikke mindst blandt unge mennesker, have en række negative konsekvenser. For eksempel vurderes det i rapporten »Cannabis og Sundhed«, Merete Nordentoft et al, Videnråd for Forebyggelse, 2015«, at et stort forbrug af cannabis (svarende til mindst 10 dages cannabisbrug om måneden) hænger sammen med sociale konsekvenser, f.eks.

- et højere fravær fra skole eller arbejde,
- at ens arbejde bliver påvirket, når man er påvirket af cannabis,

- at man har konflikter med venner og familie og
- at man ikke kan opfylde sine sociale forpligtelser.

Et stort forbrug kan også betyde, at man kommer med i sociale fællesskaber, hvor man møder andre og stærkere illegale stoffer end cannabis.

Det er veldokumenteret, at personer, der bruger cannabis, har en kortere uddannelse, end personer der ikke bruger cannabis. Sammenhængen er stærkere, jo mere cannabis man bruger.

Derfor har skiftende regeringer gennem de seneste 20 år strammet op på lovgivningen omkring cannabis. I både 2004 og 2007 blev straffen for besiddelse og salg af cannabis øget, og gennem de senere år er der blevet brugt store ressourcer på politiindsatser mod salg af cannabis, ikke mindst på Christiania.

Alligevel er forbruget af cannabis steget, ikke mindst blandt unge, gennem flere år.

Ifølge rapporten »Cannabis og sundhed« fra Vidensrådet for Forebyggelse havde 7,1 pct. af de 16-24-årige i 2010 brugt cannabis inden for den seneste måned, mens det i 2014 var 10,3 pct.

I 2014 havde 16.000-17.000 danske unge mellem 15 og 25 år brugt cannabis dagligt eller næsten dagligt i løbet af den seneste måned. Det svarer til cirka 2 pct. af alle 15-25-årige unge.

Kort sagt har forbuddet mod cannabis i Danmark ikke magtet at begrænse salg, forbrug og misbrug af cannabis, selv om politiindsatsen er blevet øget og straffen er blevet sat op.

Det er den samme udvikling, vi ser i andre lande og derfor har man i mange lande valgt at erstatte forbudspolitikken med forskellige former for legalisering af cannabis.

I Italien, Luxembourg, Frankrig, Thailand, Sydafrika og Georgien undersøger man eller planlægger legalisering, og i vores nærmeste naboland, Tyskland, har den nye regering netop besluttet at legalisere cannabis, ligesom man på Malta og i Schweiz har vedtaget at legalisere cannabis.

I Holland og Portugal har man allerede afkriminaliseret cannabis og i Spanien, England og Israel har man de facto afkriminaliseret cannabis, hvor personligt forbrug stadig kan straffes, men ikke længere retsforfølges.

I USA har 19 stater legaliseret cannabis, og der er afstemninger om legalisering på vej i flere stater.

På det internationale plan har WHO i 2019 anbefalet FN at reklassificere cannabis på FN's internationale liste. I december 2020 blev anmodningen godkendt, og cannabis gik fra at være i den mest restriktive kategori 1 til den mindst restriktive kategori 4. (»CND votes on recommendation for cannabis and cannabis-related substance«, United Nations Commission on Narcotic Drugs, pressemeddelelse, den 2. december 2020).

Årsagerne til, at forskellige lande legaliserer cannabis, er ikke ens alle vegne, men fælles for mange er

- at man ønsker at få produktion og salg under kontrol i et statsligt regi,
- at man ønsker at sikre deklaration af cannabisprodukterne ,
- at man ønsker at indføre aldersgrænse,
- at man ønsker at adskille miljøer, hvor man kan købe cannabis, fra miljøer, hvor der handles med stærkere rusmidler,
- at man ønsker at svække de kriminelle netværk ved at tage indtægten fra cannabissalget fra dem, og
- at man ønsker at bruge indkomsten fra det statslige salg til forebyggelse af misbrug eller til samfundsgavnligt investeringer.

Alt i alt er cannabis nu blevet legaliseret i mange lande rundt omkring i verden, og da forsøgene er blevet fulgt op rent videnskabeligt, har vi nu mulighed for at få viden og erfaringer om konsekvenserne af legaliseringerne.

Der er meget mere tilgængelig viden, end der var for 10 år siden, og det er nu muligt at sammenligne erfaringerne fra legalisering af cannabis fra hele verden med erfaringerne fra den danske forbudspolitik mod cannabis.

Også i det lys er der nu mulighed for at vurdere forbud mod eller legalisering af cannabis på et meget mere konkret, nuanceret og reelt grundlag, og det er endnu et argument for at lade danskerne vejlede det danske Folketing om, hvorvidt vi skal fortsætte forbuddet eller finde en måde at legalisere cannabis på i Danmark.

Den nærmere udformning af folkeafstemningens præcise tema og tilrettelæggelsen af en informationskampagne op til afstemningen skal aftales mellem regeringen og Folketingets partier.

Skriftlig fremsættelse

Torsten Gejl (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at udskrive en vejledende folkeafstemning om legalisering af cannabis.

(Beslutningsforslag nr. B 179)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.